မာတိကာ

- စာရေးသူ၏အမှာ (မပြီးသေးသော တာဝန်နှစ်ရပ်) ၉
- နိဒါန်း
  - တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေးနှင့် နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး ၁၇
- ပထမပိုင်း ၂၁
● တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး (သို့မဟုတ်) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး (၁၉၄၇–၂၀၁၀)
- နိဒါန်း ၂၃
၁။ ဒီမိုကရေစီနှင့် အိုင်ဒင်တတီ ၂၅
၂။ အုတ်မြစ်ချခြင်း (၁၉၄၇–ပင်လုံ) ၃၀
၃။ ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေ ၃၈
၄။ ဖွံ့ဖြိုးရေးသစ်ပင် သင်းသတ်ခံလိုက်ရခြင်း ၄၄
၅။ အသိအမှတ်ပြုမှုအတွက် ရှန်းကန်ရခြင်းများ ၅၂
၆။ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပြိုကွဲခြင်း၊ ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီ ပျောက်ဆုံးသွားခြင်း ၆၃
၇။ ဖက်ဒရယ်မှု ၆၈
၈။ တောင်ကြီးပြည်နယ်ပေါင်းစုံညီလာခံ ၇၇
၉။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုများ (၁၉၄၈–၁၉၆၂) ၈၇
၁၀။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုများ (၁၉၆၃–၁၉၆၄) ၉၅
၁၁။ (၃၃) ဦး အကြံပေးအဖွဲ့နှင့် ၁၉၇၄ အခြေခံဥပဒေ ၁၀၂
၁၂။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုများ (၁၉၈၀/၉၀ အလွန်နှစ်များ) ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြိုကွဲအပြီး ပေါ်ထွက်လာသော လူမျိုးစု လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ ၁၁၀

၁၃။ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ ၁၁၈
- နောက်ဆက်တွဲများ ၁၂၉
၁။ ပင်လုံစာချုပ်၊ အင်္ဂလိပ်လိုမူရင်း ၁၃၁
၂။ ပင်လုံစာချုပ်၊ မြန်မာဘာသာပြန် ၁၃၃
- ဒုတိယပိုင်း ၁၃၇
● တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (၂၀၁၁–၂၀၁၅) နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံများ (၂၀၁၆–၂၀၂၀)
၁။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် (B.C.A) ၁၃၉
၂။ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် (N.C.A) ၁၄၅
၃။ ပထမအကြိမ် ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၁၅၅
၄။ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁ ရာစုပင်လုံ ပထမအကြိမ်) ၁၅၇
၅။ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁ ရာစုပင်လုံ ဒုတိယအကြိမ်) ၁၆၂
၆။ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁ ရာစုပင်လုံ တတိယအကြိမ်) ၁၇၄
၇။ ၁၀ + ၁၀ (သို့မဟုတ်) ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲ ၁၈၄
၈။ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁ ရာစုပင်လုံ စတုတ္ထအကြိမ်) ၁၈၇
- နောက်ဆက်တွဲ ၁၉၇
  - ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ချုပ်ဆိုသော 'တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်' ၁၉၉
- တတိယပိုင်း ၂၁၇
● ဖက်ဒရယ်အခြေခံမူများနှင့် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး
၁။ ဖက်ဒရယ်အခြေခံမူများ ၂၂၀
၂။ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် တရားသေအန္တရာယ် ၂၃၆
၃။ ပြည်မအခြေစိုက် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ လူမျိုးစုပေါ်လစီ ၂၄၁

- စတုတ္ထပိုင်း ၂၇၁
● နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး
- နိဒါန်း ၂၇၃
၁။ နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှု ၂၇၅
၂။ စီးပွားရေးပေါ်လစီ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး ၂၈၀
၃။ နိုင်ငံတော်ဖြစ်တည်မှု ၂၈၆
၄။ နိုင်ငံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ၂၉၃
၅။ အင်စတီကျူးရှင်းများ၏ ရောင်းလိုအား ၃၀၁
၆။ အင်စတီကျူးရှင်းများ၏ ဝယ်လိုအား ၃၁၀
၇။ အင်စတီကျူးရှင်းများ၏ ပြည်ပဝယ်လိုအားနှင့် တရားနည်းလမ်းကျမှု ၃၁၇
၈။ ဖွံ့ဖြိုးရေးမျက်နှာစာများနှင့် ဆက်စပ်မှု (၇) မျိုး ၃၂၁
၉။ ခေတ်သစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါရာဒိုင်း ၃၂၉
၁၀။ ဗျူရိုကရေစီ ၃၃၃
- နိဂုံး ၃၃၇
- ပဉ္စမပိုင်း ၃၃၉
● ဒီမိုကရေစီနှင့် နိုင်ငံတော်အရည်အသွေး (ဖရန့်စစ်ဖူကူယားမား)

❑

စာရေးသူ၏ အမှာ
(မပြီးသေးသော တာဝန်နှစ်ရပ်)

(၁)

ဖရန့်စစ်ဖူကူယားမား၏ နာမည်ကျော်စာအုပ် 'သမိုင်းနိဂုံးနှင့် နောက်ဆုံးလူ' (The End of History and The Last Man) ထွက်ပြီး (၁၅) နှစ်ခန့်အကြာတွင် သူ၏ နောက်ထပ်စာအုပ်သစ်တစ်အုပ် ထွက်လာပါသည်။ 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး' (State Building) ဖြစ်သည်။ '၂၁ ရာစု အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကမ္ဘာ့စနစ်' (Governance and World Order in the 21st Century) ဆိုသော ဒုတိယခေါင်းစဉ်တတ်ထားသည်။ အဆိုပါစာအုပ် ထွက်ပြီး လအနည်းငယ်အကြာတွင် ဂျွန်ဟော့(ပ)ကင်းတက္ကသိုလ်မှ ဖူကူယားမားနှင့် အင်တာဗျူးတစ်ခု လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဆိုခဲ့ပါ အင်တာဗျူးတွင် ဖူကူယားမားကို မေးခွန်းတစ်ခု မေးခဲ့သည်။ ယခုလို...။

- 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး' (State Building) နဲ့ 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး' (Nation Building) ဘာကွာပါသလဲ။

  ဖူကူယားမား၏အဖြေမှာ ယခုလိုဖြစ်သည်။
- လွယ်လွယ်ပြောရရင် 'နိုင်ငံတော်' (State) ဆိုတာ အစိုးရပဲဗျ။ အစိုးရအင်စတီကျူးရှင်းတွေ ဖန်တီးပုံဖော်ယူရတာ 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး'ပေါ့။ 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး'ကျတော့ ဒီထက် နက်ရှိုင်းသွားပြီ။ မှတ်တမ်းတင်နိုင်တဲ့ ကာလတစ်ခုအတွင်း စုစည်းနေထိုင်ကြတဲ့ 'ဘုံသမိုင်း'၊ အများညီ 'ဘုံယဉ်ကျေးမှုစရိုက်'၊ 'ဘုံတန်ဖိုး'၊ 'အများသုံး ဘာသာစကား'၊ 'ဘုံအမှတ်အသားသရုပ်'တွေနဲ့ တိုင်းပြည်ကို တည်ဆောက်ရတာပါ။

  ဒါကြောင့် 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး'က ပိုရည်မှန်းချက်ကြီးတယ်၊ ပိုခက်နိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ ဒါမှမဟုတ် တပ်မတော်၊ ဒါမှမဟုတ် အင်စတီကျူးရှင်း တစ်ခုခုကို (နှိုင်းယှဉ်ရင်) အထိုက်အလျောက် အလွယ်တကူ တည်ဆောက်လို့ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနိုင်ငံမှာ မှီတင်းနေထိုင်ကြတဲ့ လူမျိုးစုအားလုံး မိသားစုစိတ်ဓာတ် မွေးမြူနိုင်ဖို့၊ ဘုံအမှတ်အသားသရုပ်တစ်ခုနဲ့ ဆွဲစုနိုင်ဖို့ဆိုတာ ကျတော့ အချိန်ယူ ပြင်ဆင်ကြရတယ်။ ကျားကုတ်ကျားခဲ ကြိုးစားဖို့ လိုတယ်။ ပိုခက်တယ်ပေါ့ဗျာ။

ဖရန့်စစ်ဖူကူယားမား ပြောခဲ့သော 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး'နှင့် 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး'တို့မှာ နိုင်ငံသစ်တည်ဆောက်သူတိုင်း မလွဲမရှောင်သာ ကြုံကိုကြုံကြရမည့် ရှောင်လွှဲမရသော တာဝန်ကြီးနှစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာနှင့် ပြောရလျှင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး နိုင်ငံများ လွတ်လပ်ရေးရချိန်နှင့် စစ်အေးတိုက်ပွဲအပြီး နိုင်ငံသစ်များ ပေါ်ထွက်လာချိန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက်ဆိုလျှင် လွတ်လပ်ရေးရချိန် ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကစတင်ပြီး ယခု စစ်အေးလွန်ကာလအထိ မပြီးပြတ်သေးသော တာဝန်ကြီး နှစ်ရပ် ဖြစ်ပါတော့သည်။

(၂)

အတိအကျဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး'မှာ ၁၉၄၇ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကျင်းပခဲ့သော ဒုတိယပင်လုံညီလာခံပင်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ဒုတိယ ပင်လုံသည်လည်း ၁၉၄၇၊ ဇန်နဝါရီတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော 'အောင်ဆန်း–အက်တလီ စာချုပ်'၏ အဆက်ဖြစ်သည်။ ဤစာချုပ်၏ အပိုဒ် (ဂ) တွင် အပိုဒ်ခွဲလေးခု (က, ခ, ဂ, ဃ) ခံ၍ 'နယ်ခြားဒေသ' (တောင်တန်းဒေသ) အရေးကို ဖော်ပြထားသည်။ အပိုဒ်ခွဲ (က) နှင့် (ခ) သည် ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆိုရေးကို ညွှန်းပြီး အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) နှင့် (ဃ) သည် ပင်လုံ စာချုပ်အရ ရှေ့ဆက်လုပ်ရမည့်လုပ်ငန်း (တစ်နည်းဆိုရလျှင်) 'နယ်ခြားဒေသ စုံစမ်းရေး ကော်မတီ' ဖွဲ့စည်းရေးကို ညွှန်းပါသည်။

အပိုဒ်ခွဲ (က) နှင့် (ခ) အရ 'နယ်ခြားဒေသ' (တောင်တန်းဒေသ) အနေနှင့် ဗမာနှင့်ပေါင်းပြီး လွတ်လပ်ရေးယူမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ပင်လုံသဘောတူညီချက် (၉) ချက်ကို ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် 'ပင်လုံကတိကဝတ်များ' ထွက်ပေါ်လာပြီး မကြာမတင် တည်ဆောက်တော့မည့် ပြည်ထောင်စုကြီး၏ 'အုတ်မြစ်'ကို အခိုင်အမာ ချနိုင်ခဲ့သည်။ အပိုဒ်ခွဲ (ဂ) နှင့် (ဃ) အရ အကယ်၍ ပူးပေါင်းခဲ့လျှင် 'ပူးပေါင်းရေးနည်းလမ်း' (Method of Association) ကို ရှာဖွေဖို့ဖြစ်သည်။ ဤအပိုင်းကိုကား အကုန်အစင် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါချေ။ သို့ဖြင့် ပင်လုံကတိကဝတ်များမှာလည်း ယခုချိန်ထိ အကောင် အထည်မဖော်နိုင်သေးသော ကတိစကားများသာ ဖြစ်နေရတော့သည်။

သည်လိုနှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ရပါသည်။ အာဏာရ ဖဆပလက ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး'ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့နှင့်တိုင် လွတ်လပ် ရေးသက်တမ်း သုံးလမှ မပြည့်သေးမီမှာပင် ပြည်တွင်းစစ်နှင့် တိုးခဲ့ရသည်။ 'တိုင်းပြည် သစ်ကို မည်သည့်လမ်းစဉ်ဖြင့် သွားကြမည်'ကို အငြင်းပွားကြရာမှ ကွန်မြူနစ်၊ အလံနီ၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်တို့ တောခိုသွားသည်။ (အိုင်ဒီအိုလိုဂျီစစ်မြစ်) ပင်လုံကတိကဝတ်များကို မရရှိရာမှ လူမျိုးစု လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များလည်း လက်နက်ဆွဲကိုင် တော်လှန်လာကြ သည်။ (ဖက်ဒရယ်စစ်မြစ်)

စစ်မြစ်နှစ်ရပ် (အိုင်ဒီအိုလိုဂျီနှင့် ဖက်ဒရယ်)ဖြင့် ဖြစ်ပွားသော ပြည်တွင်းစစ်မှာ တာရှည်လာသည်နှင့်အမျှ ဖဆပလအစိုးရ၏ နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ တဖြည်းဖြည်း ပွန်းပြတ်ပြတ်လာရတော့သည်။ နောက်ဆုံး နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုလုံး ပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်သွားပြီး ကြိုးပမ်းတည်ဆောက်ခါစ ဒီမိုကရေစီလည်း ဆယ်နှစ်သာသာ ကာလအတွင်းမှာပင် သက်ဆိုးမရှည် ဖြစ်ခဲ့ရတော့သည်။ အကျိုးဆက်ကား ဒီမိုကရေစီ ပျောက်ဆုံးခြင်း၊ အရပ်ဘက်စစ်ဘက်ဆက်ဆံရေး ယိုယွင်းလာခြင်း။

ချုပ်လိုက်မည်ဆိုလျှင် တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး မအောင်မြင်ရာမှ ပြည်တွင်း စစ်ဖြစ်။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး လမ်းခုလတ်မှာပင်ရပ်။ ဤသည် ပင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာ့နိုင်ငံရေးသမိုင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

(၃)

စစ်အေးတိုက်ပွဲ အထွတ်အထိပ်ကာလ၊ ၁၉၆၀ တစ်ဝိုက်တွင် လွတ်လပ်ခါစ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများကြား အရေးကြီးသော ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ စစ်ဘက် အာဏာသိမ်းမှုများ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ အာဏာသိမ်းမှုများကို ပြန်ကြည့်လိုက်လျှင် အမေရိကန် ကျောထောက်နောက်ခံနှင့် အာဏာသိမ်းသည်များလည်း ရှိသည်။ လက်တင် အမေရိကနိုင်ငံများနှင့် အာရှနိုင်ငံအချို့တွင် ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ အားပေးမှုဖြင့် အာဏာသိမ်းသည်လည်း ရှိသည်။ ဆိုဗီယက်ကတော့ အာဏာသိမ်းသည်ထက် တော်လှန် ရေးကို တင်ပို့ဖို့ ပိုအာရုံကျဟန်ရှိသည်။ အာဖရိကနှင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်း နိုင်ငံအချို့တွင် ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ခုလုံးနှင့် မဆိုင်၊ တတိယအမျိုးအစား အာဏာသိမ်းမှုလည်း ရှိသေးသည်။ ပြည်တွင်းစစ် အခြေခံဖြင့် အာဏာသိမ်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤကာလအပိုင်းအခြားကို နောင်းခေတ်ပညာရှင်များက 'နိုင်ငံရေးတွင် စစ်ဘောင်ဝင်ရောက်လာခြင်း' (Militarization of Politics) ဟု သတ်မှတ်ကြပါသည်။

သို့တိုင် အဆိုပါကာလ သိပ်ကြာလှသည်တော့လည်း မဟုတ်ပါ။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန် နှစ်များလောက်တွင် အမေရိကန်ပေါ်လစီ ပြောင်းသွားသည်။ စစ်ပြီးခေတ်တစ်လျှောက် လုံး ကျင့်သုံးခဲ့သည့် 'အထွေထွေကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး'ပေါ်လစီကို စွန့်လွှတ်၍ လူ့ အခွင့်အရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီဘက် ဦးလှည့်လာသည်။ အကျိုးဆက်ကား တစ်ချိန်က အမေ ရိက ကျောထောက်နောက်ခံနှင့် အာဏာသိမ်းသော နိုင်ငံများ ဒီမိုကရေစီဘက် လှည့် ပြောင်းလာကြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များသို့ ရောက်သောအခါ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ပြိုကျသွားသည်။ ဤတွင် တစ်ချိန်က ဆိုဗီယက်ထောက်ခံမှုဖြင့် အာဏာသိမ်းသော နိုင်ငံများအတွက် ဒီမိုကရေစီ လမ်းပွင့်သွားသည်။ ဤသို့ အုပ်စုကြီး နှစ်စု ပြိုကျသွားသောအခါ ပြည်တွင်းစစ်နောက်ခံနှင့် အာဏာရယူထားသော နိုင်ငံများ အတွက်လည်း အခြေအနေမကောင်းလှတော့။ ဤကာလအပိုင်းအခြားကိုမူ ခေတ်ပြိုင် ပညာရှင်များက 'နိုင်ငံရေးမှ စစ်ဘက်ပြန်ဆုတ်သွားခြင်း' (Demilitarization of Politicw) ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဤနောက်ခံအခင်းအကျင်းမှာပင် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေနှင့် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲ တို့ ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများကြား အယူအဆ နှစ်ခု ကွဲထွက်လာသည်။ အချို့က ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေကို ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းတွေအရ ပြင်လိုသည်။ ဒီမိုကရေစီရေးကို ပထမဦးစားပေးထားပြီး ပြည်တွင်းစစ်ကို တဖြည်းဖြည်း မှ ရပ်လိုသည်။ အချို့ကမူ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးကို ပထမ လုပ်လိုသည်။ ပြီးမှ ၂၀၀၈ ကို ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်လိုသည်။ ၂၀၁၅ အာဏာမရခင်အထိ NLD ၏မူမှာ ပထမမူပင် ဖြစ် သည်။ သို့တစေ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ၂၀၁၆ မြန်မာနှစ်ဦးတွင်မူ ဒုတိယမူကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးလာသည်။ ယခုစာအုပ်မှာ ၁၉၄၇ ပင်လုံညီလာခံမှ ၂၀၂၀ NLD ခေတ် အထိ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး၊ တစ်နည်း မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကို တို့ထိထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြီးမှ ဒီမိုကရေစီရေး၊ တစ်နည်း နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးကို လက်လှမ်းမီသမျှ တင်ပြထား သည်။ ဆိုကြပါစို့ 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး'နှင့် 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး'။

(၄)

ယခုစာစုတွင် 'နိဒါန်း'နှင့်အတူ အပိုင်း (၅) ပိုင်း ခွဲခြားတင်ပြထားပါသည်။ နိဒါန်း ပိုင်းမှာ 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး'နှင့် 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး'တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ချက်နှင့် သမိုင်းကြောင်းအချို့ကို မိတ်ဆက်သဘော တင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမ ပိုင်းမှ တတိယပိုင်းအထိမှာ 'တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေး' ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထပိုင်းနှင့် ပဉ္စမပိုင်းမှာ 'နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး' ဖြစ်ပါသည်။

ပထမပိုင်းမှာ ၁၉၄၇ ဒုတိယပင်လုံညီလာခံမှ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီထိ ဖြစ်သည်။ ဤကာလအတွင်း ကြုံခဲ့ရသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှုများနှင့် အခြေခံဥပဒေများအကြောင်း (တစ်နည်း) တိုင်းပြည်တည်ဆောက် ရေး ခရီးရှည်ကြီးအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယပိုင်းမှာ 'တစ်ပြည်လုံး အတိုင်းအတာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်' (NCA) အကြောင်းနှင့် ဤစာချုပ်အရ ကျင်းပသော ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံများအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၀ အထိ 'ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးရှည်ကြီး' ဖြစ်သည်။ တတိယပိုင်းမှာ 'ဖက်ဒရယ်အခြေခံမူများ' နှင့် 'မြန်မာ့နိုင်ငံရေး'အကြောင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် ကြုံခဲ့ရသော ဖက်ဒရယ်ဆိုင် ရာ အငြင်းပွားမှုများကို သိအိုရီနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးနိုင်ရန် 'ဖက်ဒရယ်အခြေခံမူ'များ ကို တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် ကြုံရနိုင်သော 'တရားသေ အန္တရာယ်'နှင့် ပြည်မအခြေစိုက် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ လူမျိုးစုပေါ်လစီကို ဆက်လက် ဖော်ပြထားပါသည်။

စတုတ္ထပိုင်းမှာ နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဤအပိုင်းတွင် ဆက်စပ်နေသော စီးပွားရေးပြဿနာများကိုပါ ဉာဏ်မီသမျှ တို့ထိထားပါသည်။ ပဉ္စမ ပိုင်းကား ဖရန့်စစ် ဖူကူယားမား၏ ဆောင်းပါးကို ဘာသာပြန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေးတွင် ဗျူရိုကရေစီ၏ အရေးပါပုံကို သိစေချင်၍ ဖြစ်သည်။

(၅)

သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်သော USDP ခေတ်နှင့် နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ဦးဆောင်သော NLD ခေတ်တို့တွင် စာရေးသူအနေနှင့် ငြိမ်း ချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များတွင် အထိုက်အလျောက် ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ သို့နှင့်အမျှ တိုင်းရင်း သား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ရင်းနှီးခင်မင်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ သူတို့တစ်တွေ နှင့် စကားတွေ အများကြီးပြောဖြစ်သလို သူတို့ညွှန်းသော စာအုပ်စာတမ်းများကိုလည်း ဖတ်ရှုမှတ်ရပါသည်။

ယခုစာအုပ်တွင် အစိုးရအဆက်ဆက်၏ အမြင်များကိုသာမက တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏ အမြင်ကိုပါ လက်လှမ်းမီသမျှ ထည့်သွင်းရေးထားပါသည်။ မှန်ခြင်း၊ မှားခြင်းတွေ အသာထား၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆောင်ရွက်သူတစ်ဦးအနေနှင့် ပါဝင် ပတ်သက်သူအားလုံး၏ သဘောထားအမြင်များကို အရင်းအတိုင်း သိသင့်သည်ထင်၍ ဤသို့ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့သိထားမှသာ နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြရာ တွင် အကူအညီပေးနိုင်လိမ့်မည် ထင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သည့်အစိုးရ တက်သည်ဖြစ်စေ ပြည်တွင်းစစ် ရပ်စဲရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းတွေကိုကား ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ကြရဦးမည် ထင်ပါ သည်။ နောင်လာမည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူတစ်ဦးအတွက် စာရေးသူ၏စာအုပ်မှာ အထိုက်အသင့် အကျိုးရှိသည်ဆိုလျှင်ပင် စာရေးသူအနေနှင့် ရေးရကျိုးနပ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ 'မြန်မာပြည် ငြိမ်းချမ်းပါစေ'။

ခင်မင်လေးစားစွာဖြင့်
ကျော်ဝင်း
၁၁၊ ဇွန်လ၊ ၂၀၂၁။

❑